

SPRAWOZDANIE z delegacji służbowej do Brukseli (31.05-01.06.2017)

W dniach od 31 maja do 1 czerwca 2017 roku uczestniczyłem w 13-ym dorocznym spotkaniu Globalnej Sieci Badawczej działającej pod egidą *Education International* (EI), gdzie reprezentowałem Krajową Sekcję Nauki NSZZ „Solidarność”, a w zasadzie Sekcję Krajową Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność”, która jest członkiem EI.

Education International (EI) jest światową federacją nauczycielskich związków zawodowych zrzeszającą 401 organizacji członkowskich ze 172 krajów i terytoriów reprezentujących ponad 30 mln pracowników całego sektora edukacji od przedszkoli do uniwersytetów. Członkami EI są między innymi dwa związki zawodowe z Polski: Sekcja Krajowa Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność” i Związek Nauczycielstwa Polskiego (ZNP).

Spotkanie odbyło się w Domu Międzynarodowych Związków Zawodowych (*International Trade Union House*) w Brukseli i zgromadziło ok. 70 uczestników z ponad 30 krajów Europy, Afryki, Azji i Ameryki. Nasz kraj był reprezentowany również przez dr Macieja Jakubowskiego z *Evidence Institute*, współpracującego z ZNP. Europę reprezentowali przede wszystkim uczestnicy z krajów zachodnich. Reprezentacja Europy Centralnej była bardzo skromna, gdyż oprócz dwóch Polaków był jeszcze tylko jeden Słoweniec.

Hasłem spotkania było: „*Research – Refine – Resist: Unions on the move!*” (Badaj – Doskonal – Odpieraj: Związki w działaniu!).

Celem spotkania było dalsze wzmacnianie globalnej edukacyjnej sieci badawczej i programów badawczych aby wzmacniać opór i odwracać zwodnicze polityki edukacyjne, odpierać ataki na prawa związków zawodowych i sprzeciwiać się trendom prywatyzacyjnym w edukacji.

Dwudniowe spotkanie było podzielone na 7 sesji tematycznych rozdzielonych 30 minutowymi przerwami kawowymi i lunchami. Zakres tematyczny spotkania najlepiej oddaje poniższy program:

- Sesja 1. Realizowane i planowane badania prowadzone przez EI.
- Sesja 2. Realizowane i planowane badania prowadzone przez członków Globalnej Sieci Badawczej.
- Sesja 3. Nauczycielskie związki zawodowe w działaniu.
- Sesja 4. Zagadnienia profesjonalne i polityka zmian.
- Sesja 5. Strategie związkowe dotyczące doskonalenia i oporu.
- Sesja 6. Rozwój programu badawczego i strategii EI (praca w podgrupach).
- Sesja 7. Planowanie działań – sieci regionalne.

Syntetyczna informacja o spotkaniu wraz z poniższym zdjęciem (autor sprawozdania pośrodku) znajduje się na stronie EI pod adresem: <https://ei-ie.org/en/detail/15097/education-unions-forge-a-pathway-from-research-to-advocacy> i zatytułowana jest: **Education unions forge a pathway from research to advocacy** (Nauczycielskie związki zawodowe wykuwają ścieżkę od badań do obrony).

Duże zainteresowanie wywołał zaproszony referat, który wygłosił prof. Phil McRae z Uniwersytetu w Albercie pracujący jednocześnie w Zarządzie Związku Nauczycieli w Albercie w Kanadzie. Prof. McRae zwrócił uwagę na znaczenie tzw. danetyzacji (ang. *datafication*) edukacji, czyli procesu strukturalizowania danych statystycznych z obszaru szeroko pojętej edukacji. Podkreślił on rosnące zainteresowanie i wykorzystywanie informatyki do pomiaru efektów kształcenia, oceny i raportowania w procesie kształcenia studentów i jej wpływu na procesy nauczania i uczenia się w Kanadzie i na całym świecie. Więcej szczegółów można znaleźć pod linkiem do kolejnej strony EI: <https://ei-ie.org/en/detail/15106/datafication-of-education-and-professional-organisation-at-heart-of-researchers%e2%80%99-discussions>, która nosi tytuł: **Datafication of education and professional organisation at heart of researchers' discussions** (Danetyzacja edukacji i profesjonalna organizacja w sercu dyskusji badaczy).

Największą niespodzianką tego spotkania było „odkrycie” przeze mnie wiernej kopii dwóch tablic zawierających 21 postulatów Komitetu Strajkowego w Gdańsku z 16 sierpnia 1980 roku, które znajdują się w holu na pierwszym piętrze Domu Międzynarodowych

Związków Zawodowych (pełny adres: *International Trade Union House*, Koning Albert II Laan 05, Brussels 1210, Belgium).

Niestety, nie znalazłem tłumaczenia tych postulatów z języka polskiego na żaden język zachodni. Podczas przerw w obradach prowadziłem intensywną promocję Solidarności i jej postulatów sprzed 37 lat. Okazało się, że nikt z moich rozmówców nie zdawał sobie sprawy co te tablice przedstawiają. Spontanicznie tłumaczyłem im na język angielski wybrane ważniejsze postulaty oraz robiłem pamiątkowe zdjęcia swoim rozmówcom z tablicami w tle. Oto kilka z nich:

David Duffy z Irlandii (mój sąsiad z sali obrad)

Mothusi Kgaladua z Botswany i autor niniejszego sprawozdania

Roar Grøttvik z Norwegii i Moira Leydon z Irlandii

Gospodarz budynku prezentuje angielską wersję postulatów, które „zawieruszyły się” na parapecie okna

Poland - Twenty-One Demands, Gdansk, August 1980.
The birth of the SOLIDARITY trades union – a massive social movement.

The 21 demands are the demands made by the Strike Committee in August 1980 in Gdansk, which led to the creation of Solidarity, the first free trades union within the communist bloc. In the course of the strike it was decided to make demands of a political nature, which was quite a new phenomenon. The striking workers demanded that:

- Free trades unions be established.
- Censorship be abolished.
- Political prisoners be released.

Some of the demands made in August 1980 in Gdansk were very pragmatic and of an economic and social nature. Communism was characterized by constant shortages of consumer goods and bad management and as a result, workers' protests in different countries of the communist bloc erupted. They were suppressed by force and promises of pay rises. In Gdansk, the government keenly agreed to significant pay increases for workers but this time the strike did not stop. The consent of the communist party to implement the 21 demands resulted in a breakthrough with many consequences.

The practical result of the acceptance of the demands was the foundation of the independent free trades union Solidarity, which had more than 10 million members and became a massive social movement. It was active for more than a year until December 1981 when it was outlawed as a direct result of the introduction of martial law in Poland under the pressure exerted by the Soviet Union. However, Solidarity survived as an underground organization and formed a team of negotiators, who held talks with the government at the so-called round table in 1989. The communist party was forced to make concessions, which led to the first democratic elections in the communist bloc. Subsequently, the elections became an impetus for other countries of the Soviet bloc to fight for freedom and fostered the collapse of the Soviet empire in 1989 (the Czech revolution, and the destruction of the Berlin Wall). The success of the Gdansk strike in 1980 became a turning point and the first stone to be removed from the Berlin Wall.

This is why the "Twenty One Demands" of August 1980 is one of the most important documents of the 20th century. It is a testimony to a turning point which was of primary importance to the history of the world and which not only changed Poland, Europe and the world at that time but also changed their future fate.

Twenty-one demands

1. To accept trade unions as free and independent of the Party, as laid down in Convention No. 87 of the ILO and ratified by Poland, which refers to the matter of trade unions rights.
2. To guarantee the right to strike, and the security of strikers and those who help them.
3. To respect freedom of expression and publication, as upheld by the Constitution of People's Poland, and to take no measures against independent publications, as well as to grant access to the mass media to representatives of all religions.
4. To re-establish the rights of people who were sacked after the strikes in 1970 and 1976 and of the students who have been excluded from institutions of higher education because of their opinions, to free all political prisoners, including Edmund Zadrozynski, Jan Kozlowski, to cease repression against people for their opinions.
5. To inform the public about the creation of the MKS and its demands, through the mass media.
6. To implement the measures necessary for resolving the crisis, starting with the publication of all the relevant information on the socio-economic situation, and to allow all groups to participate in a discussion on a programme of economic reforms.
7. To pay all the workers who have taken part in the strike for the period of the strike as if they were on paid holiday throughout this period, with payment to be made from the funds of the CRZZ.
8. To increase the minimum wage for every worker by 2000 zlotys a month to compensate for the increase in prices.
9. To guarantee the sliding scale.
10. To ensure the supply of products on the internal market, and to export only the surplus.
11. To suppress commercial prices and the use of foreign currency in scales on the internal market.
12. To introduce ration cards for meat and meat-based products, until the market situation can be brought under control.
13. To introduce the principle of cadre selection on the basis of qualifications, not on the basis of membership of the party, and to abolish the privileges of the police (MO) and the security services (SB), and of the Party apparatus, through the abolition of special sources of supply, through the equalisation of family allowances, etc.
14. To allow workers to retire at 50 years for women and 55 for men, or 30 years of work for women, and 35 years for men, regardless of age.
15. To increase the old-style pensions to the level paid under the new system.
16. To improve working conditions and the health services so as to ensure better medical protection for the workers.
17. To ensure sufficient places in creches and play schools for the children of all working women.
18. To increase the length of maternity leave to three years to allow a mother to bring up her child.
19. To reduce the waiting period for the allocation of housing.
20. To increase the travelling allowance from 40 to 100 zlotys, and to introduce a cost of living bonus.
21. To make Saturday a holiday in factories where there is continuing production, where there is a four-shift system. Saturday working must be compensated for by a commensurate increase in the number of holidays, or through the establishment of another free day in the week.

Gdansk, 16 August 1980

Krótką historia i zapis 21 postulatów Komitetu Strajkowego w Gdańsku z 16 sierpnia 1980r. w wersji angielskiej spisane na tabliczce „odnalezionej” na parapecie okna

Drugiego dnia obrad, podczas pierwszej przerwy kawowej, postanowiłem odszukać gospodarza budynku i zaoferować mu przysłanie z Polski postulatów w wersjach angielskiej i francuskiej. Jakież było moje zaskoczenie, gdy usłyszałem od niego iż tabliczka z angielskim tłumaczeniem tych postulatów już istnieje i znajduje się w pobliżu tablic. Okazało się, że rzeczywiście taka tabliczka wielkości formatu A3 leży na parapecie okna znajdującego się w odległości kilku metrów od tych tablic, ale jest kompletnie niewidoczna. Po mojej interwencji obiecał spełnić moją prośbę i powiesić tę tabliczkę tuż przy dużych tablicach z wypisanymi postulatami w języku polskim. Przy najbliższej wizycie w Brukseli odwiedzę *International Trade Union House* i sprawdzę jaki jest aktualny stan ekspozycji tych historycznych tablic.

Sprawozdanie przygotował Tadeusz Kulik (członek Komisji ds. Współpracy Międzynarodowej)